

Parlamentul
Republicii Moldova

LN 90/02 nr. 93_

27 septembrie 2023

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea Legii privind statutul alesului local nr. 768/2000.

- Anexă: 1. Proiectul de lege- 1 filă
2. Nota informativă – 4 file

Deputați în Parlamentul

Republicii Moldova

Larisa Novac
Stela N. Calabreanu - Cnefisi
Mihail Marcele
Larisa Bobak
Marcela Ador
Moroza Maria

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	334
"28" 09	2023
Ora	

LEGE
pentru modificarea Legii privind statutul alesului local
nr. 768/2000

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 7, aliniatul (1) se completează cu lit. d)¹ care va avea următorul cuprins:
 - f) exercitarea funcției de conducere în organele sindicale de toate nivelurile: național, teritorial, ramural și de unitate.
2. Denumirea capitolului III va avea următorul cuprins:

“Capitolul III
Dezvoltarea profesională și garanțiile sociale de exercitare a
mandatului alesului local”

3. Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local se completează cu articolul 26¹ cu următorul cuprins:

Art.26¹ – (1) Președinții, vicepreședinții de raioane, precum și primarii și viceprimarii au dreptul și obligația de a-și perfecționa abilitățile și pregătirea profesională.

(2) În procesul de dezvoltare profesională a alesului local, autoritățile publice au obligația de a prevedea în bugetul anual propriu mijloace pentru finanțarea procesului de dezvoltare profesională a alesului local, în mărime de cel puțin 2% din fondul de salarizare.

(3) Modul de organizare și desfășurare a procesului de dezvoltare profesională a alesului local se aprobă de Guvern.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 2 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 2 luni, va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii privind statutul alesului local nr.768/2000

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului.

Proiectul este elaborat de un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Dezvoltarea societății, îndeosebi în perioadele de reformare a administrației publice, depinde de cunoștințele, aptitudinile și atitudinile pe care le posedă alesul local, dar și de capacitatea acestora de a se adapta la situațiile noi pe care dinamica vieții sociale le înaintează neconținut.

Pornind de la domeniile de activitate ale autorității administrației publice de nivelul al doilea, președinții și vicepreședinții de raioane exercită în teritoriul administrat atribuții complexe: de la funcția de administrator al bugetului raional, administrarea patrimoniului public, conducerea, coordonarea activității serviciilor publice descentralizate ale consiliului raional, asigură elaborarea și avizarea documentației de urbanism și amenajare a teritoriului până la atribuții de numire în funcții publice, precum și asigurarea managementului eficient al performanței autorității publice prin analiza, monitorizarea și evaluarea performanței subdiviziunilor structurale în raport cu performanța autorității publice. La fel, aprobă obiectivele și indicatorii de performanță ai funcționarilor publici din cadrul autorității publice.

Consiliile raionale aleg din rândul consilierilor, în condițiile legii, președintele raionului, iar la propunerea președintelui raionului, aleg și vicepreședinții de raioane. În același timp, legea nu stabilește un nivel necesar de studii sau pregătire profesională pentru ocuparea acestor funcții.

Codul electoral nr. 325/2022, nu a statuat condiții speciale pentru candidații la funcția de primar, anumite cerințe privind deținerea studiilor superioare sau a unei calificări profesionale. La moment au dreptul de a fi aleși în calitate de primari, cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 23 de ani și au **cel puțin studiile generale obligatorii** prevăzute la art. 13 din Codul educației nr. 152/2014.

Potrivit Legii 436/2006 privind administrația publică locală, primarul asigură elaborarea proiectului de buget local, exercită funcția de administrator al bugetului local, asigurând gestionarea resurselor bugetare, administrarea patrimoniului public, etc.

Prin urmare, primarul, fiind autoritatea reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local are atribuții care implică domenii complexe de cunoaștere și de aplicare a legii.

Așadar, pentru implementarea reformelor necesare în vederea asigurării continuității parcursului european al Republicii Moldova, dezvoltarea profesională a președinților, vicepreședinților de raioane, a primarilor și a viceprimarilor, este necesară formarea și/sau dezvoltarea capacităților profesionale în domeniul administrației publice.

Prin aprobarea modificărilor propuse, aleșii locali menționați își vor putea îmbunătăți aptitudinile, cunoștințele și tehnicile de lucru, în vederea realizării la un nivel superior a obiectivelor și sarcinilor ce le revin.

Noțiunea de ales local vizează consilierii consiliilor sătești (comunale), orășenești (municipale), raionale și consiliului municipal Chișinău, deputații în Adunarea Populară a Găgăuziei, primarii și viceprimarii, președinții și vicepreședinții raioanelor. Exercițarea simultană a acestor funcții cu funcțiile de conducere în organele sindicale (funcții electivă) de toate nivelurile (național, teritorial, ramural și de unitate) sunt contradictorii prin caracterul și atribuțiile lor. Necesitatea reglementării exprese a regimului juridic al incompatibilităților derivă din raporturile dintre autoritățile administrației publice care funcționează ca autorități administrative autonome și independența sindicatelor față de autoritățile publice de toate nivelurile, (prevederi stipulate în legea nr.1129 din 07-07-2000 sindicatelor).

Instituirea incompatibilității reprezintă o garanție a integrității și credibilității în exercitarea funcției publice sau de demnitate publică, caracteristică unui stat de drept cu o democrație veritabilă, iar îndeplinirea funcțiilor de demnitate publică în condiții de integritate și transparență se poate realiza, inclusiv prin respectarea regimului incompatibilităților.

Asigurarea independenței sindicatelor, în activitatea lor, față de autoritățile publice de toate nivelurile, dar și față de partidele politice poate fi atinsă prin instituirea și respectarea regimului incompatibilităților.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu are drept obiectiv armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege pentru modificarea legii privind statutul alesului local nr.768/2000 prevede:

Prin completarea legii cu articolul 26¹, se propune indicarea expresă și certă a normelor privind asigurarea pentru președinți, vicepreședinți de raioane, precum și primari și viceprimari, a dreptului, dar și stabilirea obligației de a-și perfecționa abilitățile și pregătirea profesională.

Astfel, autoritățile publice vor avea obligația de a prevedea în bugetul anual propriu mijloace pentru finanțarea procesului de dezvoltare profesională a alesului local (președinți, vicepreședinți de raioane, precum și primari și viceprimari), în mărime de cel puțin **2% din fondul de salarizare**. Subiecții asupra cărora propunerile din proiect vor avea impact sunt **1081** persoane cu funcție de demnitate publică, dintre care **978** primari/viceprimari și **103** președinți/vicepreședinți de raioane.

Modul de organizare și desfășurare a procesului de dezvoltare profesională a alesului local va fi aprobat de Guvern, inclusiv vor fi elaborate programe de instruire, în corespundere cu necesitățile practice și relevanța tematicilor pentru dezvoltarea profesională a acestei categorii de aleși locali.

Prin modificările propuse la articolul 7, aliniatul (1) prin completarea cu lit. d)¹ se dispune stabilirea unor prevederi în virtutea cărora, mandatul alesului local este incompatibil cu exercitarea funcției de conducere în organele sindicale de toate nivelurile: național, teritorial, ramural și de unitate.

Astfel, conducătorul organului sindical de toate nivelurile: național, teritorial, ramural și de unitate, va putea să obțină un mandat de ales local, dar va demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau își va depune mandatul în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității.

Conceptul propus vine să asigure formarea și/sau dezvoltarea competențelor profesionale a președinților, vicepreședinților de raioane, primarilor și viceprimarilor și să asigure independența sindicatelor față de autoritățile publice de toate nivelurile.

5. Fundamentarea economico-financiară

Sub aspect financiar și economic implementarea proiectului de lege nu va necesita finanțare de la bugetul de stat. Autoritățile publice și **acum au obligația** de a prevedea în bugetul anual propriu mijloace pentru finanțarea procesului de dezvoltare profesională angajaților din subordine, în mărime de cel puțin 2% din fondul de salarizare. Respectiv, în planurile instituționale de dezvoltare profesională a angajaților vor fi incluși președinții, vicepreședinții de raioane, precum și primarii și viceprimarii.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege se încadrează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită operarea unor modificări în alte acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul urmează a fi supus consultărilor publice și avizat de către următoarele instituții publice:

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Justiției;
- Congresul Autorităților Locale din Moldova;
- Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova;

- Centrul Național Anticorupție.
- Etc.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează să parcurgă expertiza anticorupție. După recepționarea raportului de expertiză anticorupție, informația privind rezultatele acesteia va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la prezentul proiect de lege.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Întrucât proiectul de lege nu are scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, acesta nu va fi expediat Centrului de Armonizare a Legislației pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului de lege cu alte acte normative în vigoare, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor la prezentul proiect de lege.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține nici un aspect ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, respectiv, nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR).

Larisa NOVAC

Deputată în Parlamentul Republicii Moldova

